

Rešerše

Musica Picta, 1987 – různé části cyklu

Hodinový uzavřený pořad vizualizované vážné hudby určené k výchově slyšení a vidění, námět J. Brukner, R. Pilař, J. Pilka, obraz a režie R. Pilař, produkce Music video Suprafon; zdroj ČT: <<https://www.ceskatelevize.cz/porady/0-vecernicek/5631-filmografie/>>, [cit. 22. 3. 2022].

Části cyklu:

Musica Picta – Čas radování (1985)
Musica Picta – Čas smutku (1987)
Musica Picta – Hodina slavnosti (1987)
Musica Picta – Chvilé něhy (1988)
Musica Picta – Čas tance (1989)
Musica Picta – Čas veselosti (1989)
Musica Picta – Minuty strachu (1990)

Produkce: Music video Suprafon

Účel a žánr: profesionální, edukativní film (pro děti?)

Spolupráce: muzikolog Jiří Pilka, spisovatel, překladatel a scenárista Josef Brukner

Výstavní a publikační historie: Radek Pilař: Absolutní opona, Městské muzeum a galerie, Svitavy 1991; Radek Pilař: Absolutní opona, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, Jihlava 1991; Radek Pilař: Absolutní opona, Galerie bratří Čapků, Praha 1991; 10. Ekumenický festival, OS Zebín, Jičín 2010 (projekce části filmu s komentářem muzikologa Jiřího Pilky)

Publikace a výstavní katalogy:

Absolutní opona (kat. výst.), Svitavy: Městské muzeum a galerie (ve spolupráci s Oblastní galerií Vysočiny v Jihlavě a Galerií bratří Čapků) 1991.

Miroslav Klivar, *Nová umění v Čechách*. Praha: Regulus 2001.

Fotografie z filmu Musica picta:

35. Radek Pilař: Musica picta, videofilm, 1987 (videoumění)

Články a mediální výstupy:

Martin Blažíček, *Trable s Rumcajsem aneb co počít s českým videoartem 90. let*. Online: <<http://cinapur.cz/article.php?article=2479>>, [cit. 26. 7. 2021].

Zebín je také centrem festivalu

Jičín – David řekl: „Bude letos krutá zima.“ Ukázal na stěny kaple Marie z Magdaly na vrchu Zebín.

Byly tam stovky berušek. Stalo se v pátek 29. měsíce října roku 2010. Na Zebíně bylo slunečno, výhled poněkud zamžkl, ale fotky vyšly docela dobře. O výhledu ze Zebína netřeba Jičínákům říkat.

Výstupem na vrchol ke kapli začíná každoročně Ekumenický festival, který pořádá OS Zebín. Letos už desátým rokem. Ano, býval možná festival rozsáhlejší, bývalo víc lidí.

Ale chvála patří Zebínu za to, že tradici drží, festivalový víkend je pečlivě připraven, každý rok přijíždí zajímaví hosté.

Hlavně ale program je pestrý, zaměřený nejen ekumenicky, tedy s ohledem na jed-

nu církve. Jeho přesah umožní zajímavé informace i důvody k zamyšlení i nevěřícím.

Centrem je Porotní sál jičínského zámku, pro ty účely dekorovaný v barvě oranžové, což je barva Ducha svatého.

Sobotní program začal bib-

lickou dílnou pana faráře J. Kordíka (na snímku). Právě jeho povídání ukázalo onen přesah víry do života nevěřících.

Upozornil na ošidnost překladatelů vyznívajících některé části Bible odlišně. Zněla slova jako Pokání a Obrácení. Pohan, Nevěrec, Jinověrec. Ale i věty, jako „Aby se naše víra projevovala skutky“.

Na odpoledne přijel muzikolog Jiří Pilka. Nejprve promítl část filmu *Musica Picta*. Vizualizace hudby klasiků vytvořil Radek Pilař. Vída – okruh se uzavírá. Dole, téměř přímo pod Porotním sálem, je trvalá expozice Radka Pilaře.

Jiří Pilka, rozhlasový pracovník, autor mnoha televizních pořadů pak zajímavě hovořil o hudbě, ale i obecněji o

jejím místě v životě. O tom, jak se za socialismu nesmělo psát o duchovní hudbě, jak se hledal způsob to nařízení obejít.

Připomněl svá díla *Výpravy proti času* či *Rozcuchanou knihu*. Mluvil o lidích, se kterými se setkal. Jak ho zaujal Ivan Ženatý, Magdaléna Kožená. O tom, jak jsou dirigenti panovační, violisté podceňovaní. Jak měl Zdeněk Košler úžasnou paměť a režisér Evald Sorm nechával hercům svobodu. „Čím větší kumštýř, tím skromnější,“ uzavřel.

Toť jen kousek Ekumenického festivalu Zebín. Pak tu byl koncert S. Klecandra a I. a V. Havlových, meditace Křížové cesty na Bradecích a další.

I poslední říjnový víkend ukázal, jak pestré je kulturní a společenské dění v Jičíně.

Bohumír Procházka

Zdroj: Bohumír Procházka, Zebín je také centrem festivalu. (Výstřižek z interního archivu Videoarchivu NFA).

Kameletánské nakladatelství a OS Zebín - X. EKUMENICKÝ FESTIVAL JIČÍN

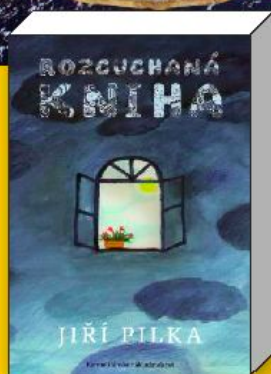
SETKÁNÍ S JIŘÍM PILKOU, JEHO ROZCUCHANOU KNIHOU A MUSICOU PICTOU

**V sobotu 30. října 2010 od 14 hodin
Porotní sál jičínského zámku**

PhDr. Jiří Pilka, muzikolog, hudební publicista, autor televizních a rozhlasových pořadů o hudbě, bude vyprávět o vzniku své „Rozcuchané knihy“, uvede rovněž animované filmové eseje Radka Pilaře, na kterých s ním spolupracoval. Dílo nazvané MUSICA PICTA - Kreslená hudba s částmi Slavnosti, Čas radosti, Čas veselosti, Čas smutku, Čas strachu a další budou promítnuty.

Po setkání si můžete nechat podepsat knihy autorem.

Vstupné dobrovolné

Celý program festivalu na www.zebin.ic.cz (od 16 h. Koncert Slávka Klecandra, Ireny a Vojtěcha Havlových)
Více k setkání s Jiřím Pilkou na www.kna.cz/jicin

Výstřížek z interního archivu Videoarchivu NFA.

Radek Pilař by se dožil 80 let

Praha, 19. dubna 2011 – Přední český výtvarník a ilustrátor Radek Pilař by se 23. dubna dožil osmdesáti let. Jeho postava Večerníčka děti denně provází už od roku 1965, stejně důvěrným kamarádem se stal jen o dva roky mladší Rumcajs, kterému Radek Pilař možná nevědomky vtiskl vlastní podobu.

Radek Pilař byl ovšem všestranně nadaným umělcem. Po studii na Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru profesora Vlastimila Rady se věnoval převážně malbě, inklinoval k prvkům moderny. V některých ohledech předstihl dobu – už v 60. letech začal s filmovými experimenty, byl ovlivněn pop-artem, který poznal v Paříži. Spolupracoval s divadlem Semafor, v roce 1963 se začal věnovat filmu a zároveň tvorbě pro děti.

V této oblasti získal největší popularitu vytvořením trojice postav Rumcajse, Manky a Cipiska (nejdříve v televizním seriálu a následně v knížce) společně s autorem textu Václavem Čtvrtkem. Spoluzaložil časopis Sluníčko, brzy začal spolupracovat se Státním nakladatelstvím dětské knihy, pozdějším Albatrosem, které ocenilo jeho umění charakterizační zkratky a smysl pro hru a zadalo mu řešení netradičních omalovánek a knížek – hraček. První ilustrace mu vyšly v knize Rybky, ptáčky proměňáči a Hrací skříňka Jindřicha Hilčera (1963). Kromě Václava Čtvrtka a jeho loupežnických příběhů z lesa Řáhoľce neměl stálého autora, s nímž by intenzivně spolupracoval. Jeho ilustrace byly obvykle součástí většího projektu a nešly oddělit od jeho animované tvorby. Obě oblasti u něho splyvaly a prolínaly se navzájem, obohatily jedna druhou.

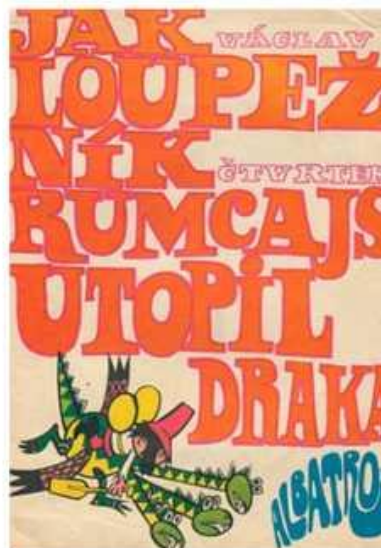
Vývoj jeho tvorby šel však i po fenomenálním úspěchu Rumcajse mnohem dál. Až do konce života překračoval tradiční hranice výtvarnosti a pronikal svou uměleckou tvorbou i do technické a průmyslové skutečnosti. Kromě ilustrace se věnoval malbě, grafice, fotoasambláži, vytvářel koláže, montáže i objekty. Patřil mezi výtvarníky hledající stále nové cesty v obsahu i v technice výtvarných procesů. V roce 1985 založil společně s Břetislavem Pojarem, Jiřím Kubíčkem a Jiřím Jarošem Kabinet animované tvorby na pražské FAMU. Videotvorba ho zcela pohltila a společně s Josefem Bruknerem a Jiřím Pilikou vytvořil videokompozici Musica Picta. Dodnes je uznáván za zakladatele českého videoartu.

Politického převratu se účastnil aktivně a společně se studenty natáčel rozhovory s umělci v pražském Mánesu. Roku 1990 se stal čestným občanem města Jičína. Ve stejném čase založil Katedru animované tvorby a videa na FAMU a Asociaci videa a intermediální tvorby, na což navázalo založení Ateliéru videotvorby na FaVU v Brně.

Dva roky po Sametové revoluci uspořádal svou poslední výstavu Absolutní opona v Galerii bratří Čapků v Praze. Stal se členem Rady Unie výtvarných umělců, Umělecké rady FAMU, Umělecké rady Ministerstva školství a Media archivu. Dne 7. února 1993 nevydrželo jeho nemocné srdce takové pracovní tempo a Radek Pilař umírá na infarkt. Je pohřben na pražském Vyšehradě.

Radek Pilař měl přes 40 samostatných výstav, ilustroval na 50 knížek pro děti, které vyšly po celém světě, vytvořil kolem 40 krátkých filmů a večerníčků, realizoval přes 30 videozáznamů a videoartů – je zakladatelem tohoto směru v České republice. Získal řadu ocenění, mezi jinými mezinárodní cenu Řád dětského úsměvu, udělovanou dětmi. Tři základní knížky Rumcajs, Manka, Cipisek vycházejí v Albatrosu od roku 1970 dodnes, celkem v nákladu 1 828 000 výtisků. K tomu je nutné přičíst další jednotlivé příběhy s postavíčkou Rumcajse, omalovánky, obtisky a leporela. Pak dojdeme k celkovému číslu 3 260 000 výtisků.

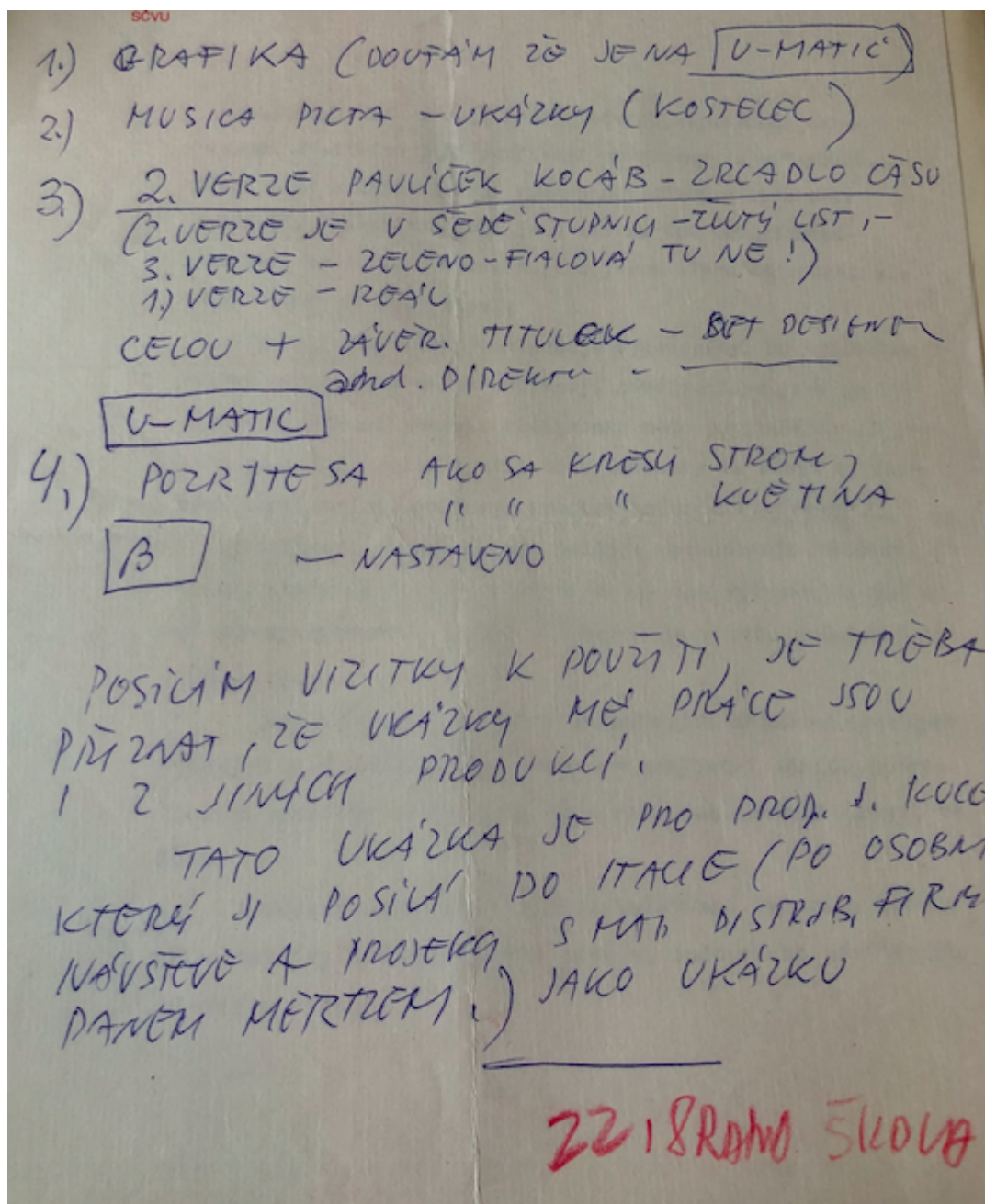
Dílo Radka Pilaře je v současnosti možné zhlédnout v písecké Sladovně, kde je kromě jeho ilustrátorské činnosti představena i volná tvorba, a rovněž v Jičíně, kde je nově otevřena interaktivní expozice věnovaná výhradně příběhům o loupežníku Rumcajsovi.

Na obrázcích Radek Pilař (archiv rodiny) a obálka vůbec první knížky o Rumcajsovi, která vyšla v Albatrosu v roce 1970 v edici Kulihrášek. Následovala úspěšná trilogie Rumcajs, Manka, Cipisek.

Zdroj: Radek Pilař by se dožil 80 let. *Moderní vyučování*, 2011, 20. 5. (Výstřížek z interního archivu Videoarchivu NFA).

Další zdroje:

Scan dokumentu z interního archivu Videoarchivu NFA.

Hodina slavnosti, 1982 (Musica Picta)

Alternativní datace: 1987 (filmografie ČT), 1990 (Clermont Ferrand), 1991 (Český obraz elektronický)

Alternativní názvy: *Čas slavnosti* (filmografie ČT), *L'Heure De La Fête* (Clermont Ferrand)

Elektronický záznam a zpracování lidové střelnice s použitím manuální animace, pixilace a počítačové režie s hudbou O. Respighiho (La befana), hraje Česká filharmonie, obraz a režie R. Pilař; zdroj ČT:

<<https://www.ceskatelevize.cz/porady/0-vecernicek/5631-filmografie/>>, [cit. 22. 3. 2022].

Produkce: Music video Supraphon

Titulky v úvodu:

Ottorino Respighi: Římské slavnosti

Titulky v závěru:

Ottorino Respighi: Římské slavnosti

4. část: Tříkrálový podvečer – La Befana

Česká filharmonie

dirigent Antonio Pedrotti

nahrávka s.p. Supraphon

obraz a režie Radek Pilař

© Bohemia Video Art 1991 (pozn.: založeno po r. 1989 Jiřím Hubačem, který dříve pracoval v Supraphonu, podnik zanikl 1992)

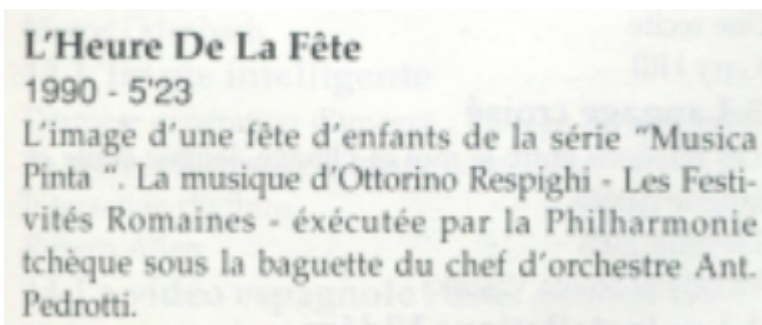
Výstavní a publikační historie: Vidéoformes 90, Festival de la Creation Video de Clermont-Ferrand 1990; Český obraz elektronický "vnitřní zdroje", Výstavní síň Mánes, Praha 1994 (způsob vystavení: Monitor 1 (délka 2 min., datováno 1965))

Záznamy v dalších webových databázích / na online platformách: -

Publikace a výstavní katalogy:

Aloisie Rambosková, Radek Pilař, *Radek Pilař: Video*. Vsetín: Okresní vlastivědné muzeum 1988.

Vidéoformes 90 (kat. výst.). Clermont-Ferrand: Festival de la Creation Video 1990, s. 17.

Ivan Tatíček, Ivo Jebousek (red.), *Český obraz elektronický "vnitřní zdroje"* (kat. výst.).
Praha: studio DADA 1994.

Josef Brukner a kol., *Radek Pilař: obrazy, ilustrace, animovaný film, video*. Praha: Slovart
2003.

Články a mediální výstupy: -

Další zdroje: -